

Izhaja vsak petek dopoldne. Izdaja konsorcij Malega lista. Naslov: Mali list, Trieste, casella centro 87. — Urad: via Valdirivo 19-III.

Odgovorni urednik: dr. L. BERCE.

POSAMEZNA ŠTEV. 30 STOTINK.

NAROČNINA za celo leto 10 L., pol leta 5 L., četrt leta 3 L. - IZVEN ITALIJE celo leto 24 L., pol leta 12 L., četrt leta 5 L.

MALI LIST

TEDNIK ZA NOVICE

LIST — TRIESTE — IN OBJAV

1. stolpen 4 L.
objav. 20 kratni objavi (pol leta)
40% pri 10 kratni objavi (celo leto) 50%
popusta.
MALI OGLASI: 30 stotink vsaka beseda v navadnem tisku; mastno 40 stotink beseda; z VELIKIMI ČRKAMI 50 st. beseda. Pri stalnem oglaševanju primeren popust.

Mali koledar.

Petek, 3.: avgusta: Najdenje sv. Štefana; — Sobota, 4.: sv. Dominik. — Nedelja, 5.: Snežna M. božja; — Ponedeljek, 6.: Spremenjenje na gori; — Torek, 7.: Kajetan; — Sreda, 8.: Cirjak; — Četrtek, 9.: Roman; — Petek, 10.: Lovrenc; — Sobota, 11.: Suzana.

MALE NOVICE.

Za povzdigo tržaške industrije.

Vlada je sklenila, da oprostí vsa nova industrijska podjetja v Trstu, Tržiču in v Miljah za 10 let davkov. Stroji in material za zgradbo novih obratov bodo 10 let prosti uvoznih carin.

Kolo življenja.

V Trstu se je v juliju rodilo 312, prejšnji mesec 322, umrlo je 305, prej 263, prvo k je bilo 160, prejšnji mesec 139.

Prvo grozdje.

V Trstu se je na trgu prikazalo pravo grozdje. Cena na drobno 4.80 L.

Prve lubenice v Trstu.

Minoli teden smo zapazili prve letošnje lubenice. Tržačani so se z vso slastjo vrgli na svoje priljubljene «angurje».

Kaj piše Piccolo.

Takole smo brali v njem: Kraškimi prebivalcem ni všeč, da jim pravijo Kraševci ali Slovenci ali tujerodci. Oni čedalje bolj zabtevajo, naj bi se imenovali «Italijani di frontiera», to je «Obmejni Italijani».

Na zatožni klopi.

Pravda zoper dijake, ki so bili obdolženi, da so žalili in raztrgali državno zastavo v Škocjanu, se je končala. Tribunal je obsodil Gvidona Vesela ter Frana Cerkvénika, Toneta Čača Milana Čoka ter Ljuboslava Čargota na 1 leto in 5 mesecev zopora in 1200 lir stroškov. Učitelj Grgič je dobil 23 mesecev zopora in globe 1300 lir, Cvetko Črnonja 11 mesecev in 23 dni ter globe 882 lir. Dijaku Ferdinandu Kendi niso ničesar dokazali ter so ga oprostili.

256 let v Gorici.

Uršulinski samostan se nahaja v Gorici 256 let. Takrat je prišel na misel, naj bi se ustanovil v Gorici ženski samostan, ki bi vzgojeval dekleta, jezuit pater Gulič. Dne 8. aprila ob 9. uri zvečer so se z vozom pripeljale prve nune iz Belgije in tako se je otvoril uršulinski samostan. Nahajal se je v ulici, ki so jo kasneje krstili v Nunsko ulico in v kateri ulici je 150 let kasneje naš Valentin Stanič odprl prvo slovensko knjigarno v teh zemljah. Uršulinke so odpre ljudsko in gospodinjstvo šolo, leta 1862, pa so imele že žensko učiteljsko, ki je bilo edino, dokler ni država svojega ustanovila. Ker se je uršulinski samostan dobro obnesel, se je tak ustanovil tudi v Ljubljani leta 1702. Iz goriškega uršulinskega samostana je izšlo doslej nad 70.000 gojenk.

Dva vagona zgorela.

Pri Cesti (Ajdovščina) se je vnela slama, ki je bila natlačena na dveh vagonih. Zgorela sta tudi oba vagona in železniška uprava ima 100.000 lir škode.

Duhovne vaje za duhovnike v Trnovem.

Od 9. septembra do 14. septembra se vrše duhovne vaje za duhovnike v samostanu v Trnovem (pošta Torrenova, Carnaro). Častite sobrate prosim, da se pravočasno zglase pismeno pri župnem uradu v Trnovem.

Strahovita nesreča mlade deklice.

Oni dan se je zgodila na tržaškem korzu strahovita nesreča. Bilo je pred enajsto uro dopoldne. 17letna Anica Habè, stanujoča pri Sveti Mariji Magdaleni spodnji, je šla po korzu. Ko je bila tik Ohlerjeve trgovine, je skočila na tramvaj, ko se še ni bil ustavil. Toda v tem trenutku se je zaslišal pretresljiv glas groze: deklici se je spodrsnilo in je z obema nogama padla pod voz, ki je s kolesi z vso težo koles šel po nogah nesrečne deklice. Strojnik Tofanin je naglo zavrl in je čez par metrov tramvajski voz

ustavil; ljudje, ki so bili priča prizoru, so zavpili. Toda bilo je prepozno: deklica je ležala na tleh, kri je tekla ko v potoku. Več dobrih oseb je nesrečno Anico dvignilo z vso skrbjo. Položili so jo v neki voz in čez nekaj minut je bila Anica v bolnici, kjer se je nemudoma izvršila operacija: deklici so odrezali obe nogi. Čez pol ure sta bila v bolnici oče in mati uboge Anice. Ni mogoče popisati prizora žalosti, ki se je odigral spričo staršev in dekleta, ki je bilo v nezavesti.

Po 18 letih ječe ga sodnija oprostí.

Na Angleškem se je dogodil redek slučaj, o katerem razpravljajo mlado in staro. Pravkar je preteklo 20 let, odkar je londonska sodnija obsodila Juda Oskarja Slaterja na smrt, ker da je ubil 80 letno poročeno ženo. Milostna prošnja je dosegla, da so smrtno kazen spremenili v 18 letno ječo. Oskar Slater je predsedel vso vojno v ječi in sicer je ječal od 1909. do lanskega leta.

Lani so na Skotskem ustanovili najvišji vzklicno dvor, ki ga prej ni bilo. Oskar Slater je imel pravico rekurirati

in je to rad storil, posebno ker je vedno trdil, da je popolnoma nedolžen in so ga porotniki obsodili samo z enim glasom večine. Pri sedanji razpravi, ki je bila jako temeljita, je bil Oskar Slater oproščen, ker ni bilo dokazov, da bi bil on res storil zločin, zaradi katerega je predsedel 18 let v ječi. Sedaj tirja Oskar Slater odškodnino, ki se bo vrtela okrog 2 milijonov lir v našem denarju. In ko bi bili pred 20 leti Slaterja obesili, kakor je bilo prvotno odločeno?

Tridnevnic pri Sv. Križu.

V Svetem Križu pri Trstu se bo vršila verska tridnevnic od 9. do 12. avgusta. V četrtek ob 8 uri zvečer se prenese kip lurske Matere božje iz cerkvice sv. Roka v skupno cerkev. V petek, 10. avgusta bo ob 6 uri sv. maša s petjem; ob 8 zvečer pete litanije. V soboto: ob 5 zjutraj sv. maša; ob 8 zvečer litanije; ob 10 zvečer se izpostavi Najsvetejše in se bo vršilo nočno čiščenje, ki se konča s sveto mašo. Sv. obhajilo se bo začelo deliti pol ure po polnoči. V nedeljo, 12. avgusta bo ob 7. uri druga sv. maša, ob 10. uri slovesna sv. maša. Popodne ob 4.30 velika procesija z lurskim kipom.

V slučaju slabega vremena bo sklepna procesija v sredo, 15. avgusta ob isti uri. Pri vsakem opravilu bo tudi govor. Pred vsako pobožnostjo se bo molil rožni venček brezmadežne. Ves čas tridnevne bodo na razpolago spovedniki. Za udeležence iz Trsta sta najbolj prikladna vlaka, bi odhajata od 2. in ob 3. 10 pop.

Šestmesečni gospodinjstvi tečaj v Tomaju.

Podpisano vodstvo gosp. šole v zavodu šolskih sester v Tomaju javlja, da se otvori s 1. okt. 1928. nov šestmesečni gospodinjstvi tečaj. Dekleta, ki se ga mislijo udeležiti, naj vložijo prošnjo (na nekolokovano polo) najzadnje do 20. sept. Prošnji je priložiti uravstveno, zdrvaniško in zadnje šolsko spričevalo. Sprejemajo se dekleta, ki so dopolnila 16. leto. Natančnejša pojasnila daje vodstvo zavoda, če se priloži znamka za odgovor. — Sprejemajo se v internat tudi ljudskošolske deklice. Zavod šolskih sester v Tomaju na Krasu.

Suša in lakota pred sto leti.

Leta 1817., torej pred 111 leti, je bilo pa naših deželah silno pomanjkanje. Par let zaporedoma je suša vse uničila in na spomlad 1817. je prišlo do velike lakote. Ljudje niso imeli kaj živini dati in so vso živino prodali. Izkupiček je bil skoro nič in kmalu niso imeli ne denarja ne živine ne mleka ne jedače. Ljudje so hodili na travnike, osušeno travo so želj in jo zase kuhali. Mnogo ljudi je od lakote pomrlo. Takrat je bil za duhovnika v Ročinju ob Soči naš velezaslužni Valentin Stanič. Vsak teden je povabil vse

reveže cele duhovnije h kosilu, da so se vsaj enkrat v tednu malo okrepčali.

Stanič je zložil za čas lakote posebno molitev, ki so jo ljudje skupno v cerkvi molili. Bili so pa ljudje pobožni, dosti so molili in tako so težke čase lažje prenašali.

Stanič je sestavil za dunajsko vlado natančno poročilo v bedi in prosil za pomoč. Samemu cesarju Francu je poslal prošnjo in sklenil z besedami:

«Uns drückt Not,
Franz, gib Brot!
Sonst, o Gott,
schneller Tod!»

To se pravi po slovensko: Mi smo v stiskah, Franc, daj kruha. Sicer, o Bog, bo hitra smrt!

Cesar je Staniča poslušal in v kratkem so začeli Ročinjci zidati veliki most v Kanalu čez Sočo. Tako so ljudje dobili zaslužek in so si precej pomagali.

Ko je Stanič našel prvi klas, ga je prinesel v cerkev, ogovoril zbrane s primernim govorom, potem ga vtaknil v monštranco in dal ž njo blagoslov. Nobeno oko ni ostalo suho.

Ljubezen do bližnjega.

Zraven Roviga je šla v reko prat 30letna Maria Zerbinat in njen 8 letni deček. Z njima je šla prat tudi prijateljica Roža Schiesaro. Kar sta videli otroka, kako se je zdrsnil in zginil v vodi. Mati ni znala plavati, a je vendar skočila za otrokom, da bi ga rešila. Pa tudi mater je voda vzela. Tedaj je skočila v vodo prijateljica Roža, da bi rešila dve življenji. Pa reka ja zahtevala še tretjo žrtev. Nesrečneži so zginili in vse iskanje je bilo zaman.

Čedna ženka.

V Belovarju je sodišče obsodilo na vislice Ano Sušanj. Ta žena se je sprla z možem. V ugodnem trenutku mu je z iglo oči prebodla in nato ga je udušila.

Hudi nalivi v Sibiriji.

Okoli reke Amur in drugih rek v Sibiriji pribumela silna povodenj. Mnoga sela in mesta iz Blagovešenska so poplavljeni. Poljski pridelki v tisti okolici so vsi pokončani.

Okrog deset tisoč ljudi je brez strehe. Ruska država je dala ponesrečencem v prvo pomoč čez milijon rubljev.

Kitajski general in moda.

Kitajski general Hen-Jih, ki je vrhovni poveljnik kitajske policije, je izdal razglas o ženski modi, ki dela ženske čedalje bolj nage. Kitajske ženske nosijo od starih časov hlače, a bile so dolge do tal. Sedaj so jele kitajske ženske hlače krajšati, kakor naše krilo, General pravi, da so ženske, ki nosijo kratke hlače in kratke rokave ali hodijo sploh brez rokavov, prave čaravnice ali coprnice, ki kažejo svoje babje meso samo z namenom zapeljevanja. Zato general napoveduje ostre kazni grdobiji kitajskih žensk.

Najbolji pobožen parlament.

Mogoče povemo vsem bralcem novost. V nobenem parlamentu se delo ne začne z molitvijo, kakor samo v Londonu na Angleškem. Predsednik pozvoni, nato vstanejo vsi poslanci: predsednik molí naprej uvodno molitev. Zanimivo je to, da so v parlamentu zastopniki treh strank: konservativcev, liberalcev in socialistov. Ko je imela pred par leti vlado v rokah delavska stranka in je bil predsednik znameniti delavski voditelj Makdonald, je tudi on lepo molil. Sicer pa je znano, da je Makdonald osebno veren mož. Naj navedemo le en zglede njegovega obnašanja. Ko je bil še ministrski predsednik, je šel na počitnice na Francosko. Tam je bil nekoč povabljen na kosilo grofu Menardu, ki pri obedu nikdar ne molí. Zvonec pozvoni in to je znamenje, da je kosilo na mizi. Družina gre z gostom v jedilnico. Ministrski predsednik stoji pred mizo — in ne meneč se za to, kaj delajo drugi — je pobožno opravil svojo molitev in nato sedel.

Čudnaški igralec.

Priznani ruski igralec na klavir Ivan Reskelef, je v svojem testamentu izrazil željo, da bi ga po njegovi smrti položili v klavir, mesto v običajno krsto. Do tega sklepa ga je dovedla hvalečnost, katero mora priljubljenemu blagozvočnemu prijatelju za najlepše ure njegovega življenja. Pravijo, da mu bodo njegovi pogrebi skušali izpolniti zadnjo, čeprav silno zanimivo željo.

Velika železniška nesreča.

Direktni vlak Saarbrücken — Monakovo je trčil s tovornim vlakom. Po poročilih je ostalo žrtev katastrofe 12 oseb, čez 40 pa težko ranjenih.

Budisti na Angleškem.

Budisti ustanavljajo na Angleškem svoj prvi samostan v Evropi. V ta namen so prišli iz Ceylona trije budistični menihi. Pridružilo se jim je še 50 Angležev, ki so prestopili v budistično vero in tako so slovesno praznovali 2517. obletnico, odkar se je ustanovil budizem. Budistični predstojnik zatrjuje, da ne bo izpreobračal ljudi k budizmu s silo, marveč z lepimi besedami in resnico. Ustanovili se bodo trije razredi: 1. za izvrševanje budizma, 2. za poučevanje jezika «tali» in 3. za pouk in premišljevanje, ki je edina pot do popolnosti.

Žvečilni gumi.

Po vsem svetu žvečijo dandanes ameriški gumi, dočim so si pred vojno s tem žvečenjem samo v Ameriki krajšali čas. Od leta 1914, se je pa uvoz te slaščice v Evropo od leta do leta zviševal. In tako se je od 200 tisoč dolarjev dvignil na več nego 1,500.000 dolarjev letno.

Koliko je star tramvaj.

Pred 50 leti je Werner Siemens iznašel električno vozilo ali lokomotivo. Vozil je z njo na razstavi v Berlinu l. 1879. 12. maja 1881. pa je že začel voziti prvi tramvaj v Berlinu.

Nameni vlade glede gospodarstva.

Ministrski predsednik Mussolini je na vladni seji govoril tudi o gospodarskem položaju v državi. Rekel je, da je število brezposelnih od januarja do junija padlo od 439.211 na 247.021 mož. Žitna letina bo letos boljše kakor lanska. Minister za narodno gospodarstvo ceni pridelek pšenice na 64 milijonov kvintalov. Trta je kazala v začetku prav dobro, a kmalu jo je pričel nadlegovati dež, pozneje pa suša. Ministrski predsednik Mussolini je določil glavne smernice finančne politike: 1) Tečaj lire ostane neizpremenjen; 2) vlada ne bo nalagala

novih davkov pač pa bo gledala, da plačajo vsi davke; 3) vlada ne bo delala novih dolgov; 4) vlada bo pazila, da se denarju naloženemu v bankah, posojilnicah in v podjetjih zagotovi popolna varnost. Da ne pojde pri neki veliko moke v zgubo, se bodo morale peči v mestih modernizirati; kdor ne dokaže, da ima peč urejeno po predpisih, ne dobi dovoljenja. To ne velja za majhne občine. Ministrski svet je sklenil po fašistovski urediti deželne uprave. Deželni odbor bo imenovala vlada; njegove seje ne bodo več javne.

Kdaj bo konec zastrupljanja?

Mislimo namreč na naše edinjaše. Vsakih par let si edinjaši izmislijo nov način, kako bi se našo ljudstvo še bolj od vere odpeljalo. Pet let so nedeljo za nedeljo vozili tržaško mladino, 12 do 20 letne otroke, fante in dekleta, na deželo, pa tako, da mladina ni mogla sploh biti pri maši ne pri nauku in je tako hočeš-nočeš v petletni liberalski vzgoji prišla ob vero.

Ta mladina ne pozna več ne nedelje, ne praznika. To je ena izmed žalostnih uspehov edinjaške vzgoje.

Nov način vzgoje.

Tri leta je, kar se očitno kaže, da so liberalci šli na drugo pot. Vse, kar je pristno edinjaškega po mestu in po deželi, vse je začelo širiti nauk, da se sme ob nedeljah opravljati delo kakor ob delavnikih. Ta peklenški nauk se je jel zarivati v duše našega ljudstva in liberalci žanjejo danes svoje uspehe. Pred par leti se ni slišalo, da bi kdaj naše ljudstvo tako delalo kakor danes: nedeljo za nedeljo so kmetje na polju in opravljajo dela kakor ob delavnikih. Ne povsod, ampak po zelo mnogih krajih. Kjerkoli so imeli liberalci — laški ali slovenski, to je vseno, ker je liberalizem internacionalen — dobrega propagandista, tam so bolj uspeli. Le berimo dopise po naših listih. Nekaj zgledov iz zadnjih tednov:

Iz Pazina. Več nekoliko se godina opaža, da se obnavljajo poljske radnje kao košnja, kopanje itd. u nedelje i zapovjedane blagdane. Nekoji đapače uzimlju te dane i teške na veliku sablan (pohujšanje) dobrih župljana. To je zlo! Pamet u glavu! Nemojte se povadjeti za slim primjerom nekocih bezbožnih ljudi. (Pučki Prijatelj).

Sajini kod Barbana.

U nedilje do podne smo kosili, a po podne smo grabili seno. (Pučki Prijatelj).

Iz Novaka Motovanskih.

Mučimo se i trudimo od zore do mraka, da si zaslužimo svagdanju koriću kruha. Ipak na koncu konca uza sav trud i napor, što ga kroz cijelu godinu ulažemo u naša polja, ostaje više manje uzaludan (zastonj). Krive su tome nerodne godine, koje nas godimice posjećuju.

Ove godine je pšenica sazrela, ali je na više mjesta bila veoma bolesna pa je sazrela bez ili sa veoma sitnim zrnom. Krumpir nam je na više mjesta uništila peronospera. Trebali bismo kišu (dež), ali mjesto kiše pali nas sunce sa svom silom. Ako se ukratko Bog ne smiluje, eto godine slične lanjskoj. No ne treba da se tužimo, jer krivnju radi nerodnih godina treba da pripišemo sami sebi. Jedna poslovice kaže: «Bog ne plaća svake subote». Previše nazadujemo u čudorednosti (morali). Navikli (naučili) smo na još jednu manu: u blagdane smo naučiti raditi u poljima, a osobito na sjenokošama i livadama, mjesto da se počemo pomoliti Bogu, da nam blagoslovi našu muku i trud kroz cijelu godinu. K sv. misli idemo u veoma malenom broju, dok na poslijepodnevnu službu Božju ne dođe skoro nitko, osobito iz vanjskih sela. Teško je gledati u nedjeljama na večernji praznu crkvu. Treba naime znati, da naša župa broji više od tisuću duša. Ljudi Božji, što mislimo? Promislimo dobro i

znajmo, ako se od Boga odmičemo, da će i On od nas okrenuti svoje blago lice.

Čedalje bolj se ljudstva pollašča prepričanje, da je strašna suša prava božja kazen. Sicer nimamo za to prav nikakih dokazov, vendar pa je znano iz starega zakona, da je Bog strahovito pokončaval ljudstva, ki so jela skruniti postavo o božjem prazniku.

Do zadnjih časov so liberalski magnati delali propagando za nedeljsko delo samo ustno, v zadnjem času pa je Edinost — javno udarila na dan.

Ni to storila tako očitno in strogo kakor delajo drugi edinjaški listi, na pr. «Jutro», ampak malce bolj zavito, vendar pa je jasno rekla. Rekla je, da se ob nedeljah smejo opravljati lahka dela na kmetih, kakor *spravljanja sena, končavanje tistih del, ki se v soboto zvečer niso magla dovršiti itd.* To se pravi z drugimi besedami: Le delajte!

Zavijanje.

Drugi, odkriti liberalski listi bi brez sramu povedali: Ob nedeljah le delajte, kaj se boste brigali za božje zapovedi. Edinost tega ne stori: Ona ve, da ima po Istri in v tržaškem mestu par mizernih duhovnikov za seboj; zato hoče Edinost svojo propagando podkrepiti, češ saj je Cerkev nedeljsko delo dovolila. To ni res! Cerkev je vsako delo od nedeljah vedno obsojala in je dodajala, da nedeljsko delo ni koristno ne za telo ne za dušo in ljudstvo, ki nedeljo onečašča, bo kaznovano.

Krivi preroki.

Kristus je napovedal, da bodo vstali krivi preroki, ki bodo ljudi ob božjega nauka odvrčali, obračali jih pa k pravilicam. Tak kriv prerok je tudi Edinost.

Edinost namreč dela propagando za nedeljsko delo in pravi dobesedno: «Cerkev je to nedeljsko delo dovolila, dadopolni ono, kar se je namenilo, da ne zastane tok dela in da se po nepotrebnem ne zapravlja čas».

Cerkev pa v resnici pravi: Ob nedeljah ni treba delati. Delajte 6 dni v tednu, delajte pridno, kar le morete, gospodarsko napredujte, kar le morete, ob nedeljah pa ne delajte, ker je to Gospodov dan, ki ga moramo posvečevati. Cerkev pravi: Ako delate celi teden, ste se dovolj nadelali. Odvišno delo samo še škoduje telesu duši pa *prinese prokletstvo božje.*

In uspehi?

Tri leta je, odkar so ljudje jeli zapuščati nauk Cerkve in hodijo za krivimi preroki. In kakšen je uspeh? Ali je polje kaj več obrodilo? Še nikdar, kar pomnijo najstarejši ljudje, pa tudi v najstarejših zapiskih ni najti, da bi imeli kdaj tri leta zaporedoma tako sušo kakor zadnja tri leta.

Kaj imamo od nedeljskega dela? Skednji so prazni, kleti suhe, hrami zaprti. To je za telo. In kaj ima duša? Greh, velik greh pred Gospodom, pohujšanje se daje mladini, pohujšanje, ki *kliče k Bogu po maščevanju.*

In kdo more trditi, da bi bil Stvarnik nebes in zemlje, ki je Gospodar oblakov, dopustil tako sušo, ako bi Njegove zapovedi spoštovali? Prav gotovo pa bi imeli dušo čisto in pohujšanja ne bi bilo dalj.

Zatorej, slovensko ljudstvo: Proč od krive prerokinje in nazaj k Bogu!

Kaj nam z dežele pišejo

VOLČJIGRAD.

Kakor drugod, tako tudi pri nas pritisaka suša, da je gorje. Vsi pridelki so vničeni; mladi trtni nasadi so končani. Mlada drevesa umirajo, zdi se, da k letu ne bo sence niti toliko, da bi se kosa klepala. Živina je vsa doma; nekateri gonijo živino na osušene pašnike, pa le iz navade, ker ni več zelene bilke. Človeku se smili živina, ki nima zelene krme ne dobre vode; naša lokev je že celo poletje suha. In to po zaslugi naših spretnih oskrbnikov. Prej je bilo rečeno, da se bo lokev popravila, za kar je došlo vojne odškodnine 1500 lir. Naš vaški načelnik g. Škof je dobil povelje, naj se lokev hitro izprazni, kar se je takoj zgodilo. Tisti, ki je prej to delo komandiral, pa se zdaj skriva. Reveža je že sram. Prosimo prizadete kroge, naj poskrbijo, da se začno takoj z delom v lokvi. Zlasti se obračamo do g. poteštata, ki bo enoglasno željo vseh občinarjev gotovo uslišal. Delo je res skrajno potrebno.

GABERJE pri štanjelu.

O dežju ne bom pisal, ker ga ni, sonce pa ima strupeno moč, da kar žge ko razbeljeno železo. Zato ni čudno, če toliko ljudi umira. V nedeljo 22. julija sta šla od nas dva kolesarja v Postojno; eden se je vrnil, drugi ne: ostal je na postojnskem pokopališču, od koder se nikdar več ne vrne. To je 28 letni Slavko Turk, čašti vreden fant, ki je bil pri očetu in materi sam doma. Na cesti se je s kolesa zvrnil in od sončarice umrl. Vsej vasi je žal. Naj mu bo lahka domača zemljica! Žalujejo prijatelji.

KOPRIVA.

V nedeljo se je praznoval domači praznik sveti Elija z vso slovesnostjo. Slovesno mašo je opravil in imel pridigo Mons. Slavec.

Med svetim opravilom je naravnost izborni prepeval mešani zbor pod jako spretnim vodstvom g. učitelja Šonca, ki razpolaga z izvrstnim pevskim močmi.

Nekaj posebnega pa je bilo popoldne. Plesa ni bilo. Vsak trezen človek mora popolnoma odobriti nastop g. poteštata, ki ni dal plesnega dovoljenja. Saj nam bo dala strašna suša še preveč plesati! Naj bi tudi drugi občinski načelniki tako nastopali! (Sosed).

Zvedeli smo za zadevo, ki jo moramo objaviti, ker nočemo, da bi naša vas zaradi par mulacov trpela na svoji časti. V nedeljo so naši sosedje Avberci praznovali svetega Jakoba. In dosti Koprivcev nas je šlo tja gor. Tam smo slišali, da so se že od štirih zjutraj priklatali štirje koprivski fantalini, ki jih je komandiral Gecov, in so začeli pod zvonom zvoniti. Slučajno se je ondi blizu nahajal cerkvenik in je Geca nekoliko ocvrkal, nakar so barabce odšle, če tudi so morda vsi štirje vojaščino končali, vendar bi bilo dobro in potrebno, da bi starši s palico naučili svoje fantiline, kako se morajo obnašati, kadar gredo v sosedne vasi na obiske.

BORŠT.

Leta 1921. je oskrbništvu reda «Marije pomočnice umirajočih» iz Trsta, via Pasquale Besenghi, napravilo v Borštu v bližini vasi proti jugovzhodni strani ob poti, ki vodi v Boljunec tri barake, katere jim služijo za poletno stanovanje meseca julija in avgusta. Od omenjenega leta naprej, pridejo vsako leto s svojimi gojenkami in nekaterimi šolskimi otroci za dva meseca k nam. Obljubljeno pa jim je bilo, da jih pride nekoč obiskat milost. g. škof. In res ta želja se jim je spolnila v pondeljek 23. julija. Prišel je nepričakovano in cerkveno oskrbništvu in naše ljudstvo je zvedelo le po ovinkih, da pride milost. g. škof omenjenega dne v Boršt. Vsak čas prihajajo in odhajajo avti skozi našo vas, zato so ljudje gledali avto za avtom. Ob 5.30 proti večeru se prikaže avto na začetku vasi, ki vozi počasi, in iz njega presvitli blagoslavljiva ljudi. Z njim je prišel tudi en g. kanonik, dvorni kaplan in sluga. Ker ni prišel uradno in njegov obisk ni bil naznanjen na župnijo, se razume, da tudi sprejem ni bil dostojen. Pri cerkvi se je avto u stavil in škof je šel v cerkev ter nekaj minut molil pred Najsvetejšim. Ljudstvo je vdrlo za njim, in kmalu je bila polna cerkev. Gospod škof si je cerkev ogledal in bil zadovoljen, ter vprašal: «Kako morete zdaj, v tem času, imeti tako lepo opremljeno cerkev?» Nekdo mu odgovori: «Milost. g. škof! Včeraj smo imeli poletno cerkveno slavnost, opasilo, in cerkev je tako ostala do danes. Cerkev pa je bila res v svojem najlepšem sijaju. Zato moramo dati čast cerkvenemu oskrbništvu in posebno gđc. učiteljici A. S., ki se posebno po smrti pok. g. žup. Fr. Cvejna s podvojeno močjo žrtvuje in skrbi za olepšavo in snago v cerkvi. Marsikogar je škof kaj vprašal, in na odgovore prijazno ogo-

varjal. Nato je šel milost. g. škof z avtom v omenjene barake. V barakah je bil sprejem ganljiv. Zbrana je bila vsa šolska mladina, kateri je načelovala prej omenjena učiteljica. Neki deček je prvi pozdravil višjega pastirja v imenu šolske mladine; nato sta mu dve v belo oblečeni deklici podali šopek cvetlic. Zatem so ga pozdravile sestre redovnice. Nato je imel gospod škof dva kratka govora: prvega v italijanskem in drugega v slovenskem jeziku. Pri tem škofovem obisku je imela tudi cerkvena uprava čast, osebno govoriti o duhovnih razmerah župnije. Kmalu za tem je šel presvitli z avtom v Dolino in se kmalu vrnil v spremstvu gospoda dekana po istli poti nazaj v Boršt. Proti 9. uri zvečer se je poslovil. Ljudstvo ga je spremljalo do konca vasi z nado v srecu, da nas presvitli nikdar ne zapusti. Ta obisk visokega gosta nam ostane v trajnem spominu.

DEKANI.

Že dolgo nismo poročali iz naše vasi. Hočemo se spet malo oglasiti. Kakor drugod, je tudi pri nas suša. krompirja smo pridelali še precej, a cena je proti lanski polovična. Sena je bilo celo več kakor lani, ali prej ko bo zima, bomo pokrmili, ker ni paše. Potem pa bo treba seno kupiti ali pa živino prodati. Koruza in drugi pridelki so vsi od suše vničeni. Trte do sedaj so še potrpele, a če ne bo v kratkem dežja, bo tudi grozdje vničeno; v hribih že pojema.

Naše ljudstvo je zgubilo ves pogum; ker dobro nam je še v spominu lanska suša, skoro vsi smo se minulo zimo zadolžili za živiz z upanjem, da bomo poplačali, ko bomo prodali naš zgodnji krompir.

Nade so nas ogoljufale. Mnogi nismo vsled nizkih cen izkupili niti za umetna gnojila, katera smo bili vzeli na upanje. S strahom mislimo na prihodnjo zimo. Več naših fantov in mož se misli izseliti v Ameriko, nekateri si že delajo potne liste. Tukaj res ni nobenega zaslужka in tudi v bodoče je malo upanja, vendar treba malo pomisliti, preden se stori tak korak.

Fanje in močje, ki mislite se izseliti, ali res ni več obstanka na domači zemlji? Mislim, da še. Vkljub vsej veliki bedi, ki nas tare, še vzdržimo, ako hočemo.

Samo plesne treba pozabiti in po gostilnah malo manj hoditi. Pred dvajset leti so tudi hodili v Ameriko in tudi iz naše vasi jih je šlo nekaj, ali koliko jih je tam doli postalo srečnih? *Prav malo ali nič.* Več se jih je ponesrečilo na delu in morali so v večnost.

Drugi pa so prišli domov ubogi in revni, bolj kot prej. Sreča v svetu je varljiva; malokateri jo dobi; zato le tukaj ostanite in v krogu svojih domačih in mislite prej na vse drugo kot na izselitev. Kajti

«Boljše pri nas
so bajte domače
kot pa po svetu
najlepše palače».

Saj pravijo od starega pri nas,

»da ni ga črez svoj domec,
če tud ga ni več kot en lonec».

OSP.

Letina je bila še manj kot polovična, a pri vsem tem je naša nova godba preskrbela za plesno dvorano. Pripravljali smo se za imenitne praznike. Dovoljenje in vse je bilo pripravljeno. Toda «človek obrača, Bog obrne».

Prišla je bolezen v marsikatero hišo, boleznij je podleglo več oseb. Provablen je bil zdravnik dr. Fachin iz Mil. Po pregledu boleznij je napisal zdravila, za kar se bolniki in vse ljudstvo zahvaljuje; ednaka zahvala gre gospodu dekanu za vsakdanji 2 kratni obisk vseh bolnikov.

Tudi občinski in deželni zdravnik sta prišla v Osp, pregledala pitno vodo v Ribnici ter sta ugotovila, da je bolezen legar ali tifus in da prihaja po vodi. Sklenila sta vodo, ki prihaja od vasi, napeljati v drugo stran. Ljudje smo prepričani, da bo voda vse eno umazana; saj prinaša celo koščke človeških odpadkov. V prejšnjih letih nismo kaj takega našli, dokler ni bilo tam blizu vode hiše, ki je na novo sezidana l. 1927.

Radi boleznij smo imeli prodajalne jestvin več dni zapre. Zalujoča mladina je izgubila tovarišico, Cunjo Kristino, mladenko nežnih let. Dekleta kakor tudi fantje so darovali par vencev svežih cvetlic ter jo spremili do groba. Domača godba ji je svirala zadnje žalostinke. Naj ji bo rahla domača zemlja! Ne zadostuje, da nas je podučila slaba letina in bolezen. Imamo v Ospu še druge neprilike. Imamo vaškega načelnika, kateri nam ni preskrbel drvi niti za kuhanje. Zakaj imamo skupno imetje. Kolce za vinograde smo morali kupiti za gotove lire brez potrebe. Občinske takse in davki za leto 1927. še niso plačani? Zakaj?

Od leta 1925. potem nismo slišali še nobenega letnega računa od sedanjega vaškega načelnika. Kadar pa prodaja brez dražbe in znanja članom srenjske zveze, za ceno prodaje ne vemo nič.

Mi, ki nas je 72, smo edini lastniki in gospodarji skupnega zemljišča in ne pripoznamo več osebe, ki že 2 leti upravlja tako, kakor nam ni všeč. Gospoda poteštata prosimo, da pouči sedanjega načelnika, kako se morajo računski položiti v 8 dneh.

PRVAČINA.

Sedaj razsaja tukaj kakor drugod strašna vročina. Ljudje se hodijo hladiti v Vipavo; tudi jaz sem šel. Toda, čujte, kaj se vse sem videl: ženski in moški spol, vse se kopa na enem kraju, otroci, fantje, dekleta, stari in mladi; tako se meni zdi, kakor bi bil kje v Afriki. Posebno nekatera dekleta se vedejo ne spodobno, tako da je poštenega človeka sram. Ne mislite pa, gospod urednik, da so vsi iz Prvačine, so tudi iz raznih drugih vasi, Vogerskega, Gradišča. Da bi vsaj otroke zalovili! Prohujšanje v pričo pet in šest letnih otrok!

«Opomba urednika: 1. Osebe, ki bi se nespodobno vedle, bomo z imenom poslužili. 2. Potestarija je po vladnih ukrepah dolžna, da pohujšanje odpravi.

KUBED.

V naši fari se nam prav dobro godi, imamo vsega o izobilju. Kako ne, kajti v 50. dnevih smo imeli v naši fari kar 5 javnih plesov. Pri vsakem plesu smo zapravili čez 1000 lir. in pri petih plesih več kot 5 tisoč lir. Kakor se torej vidi, pri nas ni mizerije, ne poznamo suše; letina tudi dobro kaže, tako da ne bo n'li semenca, denarja pa imamo toliko, da ne vemo, kam ž njim. Prav bi bilo, da bi prišlo k nam nekaj šoferjev z avtomobili, da bi nas vozili na izlete, ker doma smo se že naveličali noret.

V predzadnji številki M. L. je dopisnik iz Gračišča omenil, da bi bilo prav, ako bi si v Gračišču kupili en zvon. Saj bi res lahko kupili, so skoraj vsi premožni kmetje. A za take reči so premalo vneti.

Daši so Poletiči skoraj najbolj revna vas v naši župniji, vendar njihova dekleta pridejo k maši v Kubed oblečene kakor kakšne kneginje; vse v najnovejših francoskih modah. Imajo čevlje na pik, svilene nogavice in pa nadkolenska krilca. Če bi imele daljša krila, potem bi ne bilo videti svilenih nogavic. Reve naj se obrnejo nazaj in naj pogledajo, iz kakšne hiše so izšle! Sram jih bodi pred Bogom pred ljudmi.

Dekleta iz Hrastovelj pridejo k maši spodobno oblečena, razen ene ali dveh; so za zgled vsi vsej fari. (Rodoljub).

ŠTJAK.

Ze dolgo časa trpimo zaradi naših občinskih uslužbencev. Eden je tak, da rabi revolver samo za slabo. Pijan je redno. V pijanosti je vrgel samokres na ognjišče in ko bi ne bilo zraven pametnega gospodarja, bi lahko imeli nesrečo. Parkrat je popolnoma nedolžne ljudi zgrabil in jim molel nabasan samokres proti prsim. Dvakrat smo se zato enoglasno obrnili za pomoč na g. podeštata Serafinija, a brez uspeha. Upamo, da bo g. komisar, ki je že lani tako pravično uredil občinske zadeve in je zato zapustil naše kraje ob največjem spoštovanju od strani vseh občanarjev, tudi zastavil svojo roko, za kar mu bo vsa občina odkristosrčno hvaležna.

POPETRE.

Ze parkrat smo čitali v našem Malem listu, koliko grdobije se dela v naših krajih, kako se pripravamo, kako si kope žgemo in takodalje. Tudi v nedeljo 22. zvečer okrog 10. ure sta goreli dve kopi blizu vasi. Ko so ljudje v drugih vaseh ogenj videli, so mislili, da gori naša vas in so tekli na pomoč; ko pa so se prepričali, da gorijo kope sena, so se vrnili domov. Bog daj pamet norcem in barabcam, ki s požigi bližnjemu škodo delajo. Nekoga so aretirali, toda najbrže je popolnoma nedolžen.

Iz TURINA.

Pozdrave pošilja družini, sorodnikom, prijateljem in znancem Miroslav Bevič.

POVIR.

Od vseh krajev dežele čitamo dopise o suši. Mi pa lahko rečemo: Suša nam je vse vničila. Spomladi in poleti smo delali, delali od zore do mraka, sedaj je vse delo brez sadu. Čedalje bolj se sliši obupni klic: S čim se bomo preživel? Lani smo čitali, kako ponekod snujejo načrte zoper pomanjkanje vode; naj bi gospodje tudi k nam prišli, da bi videli, kakšno sušo imamo. Vse imamo že pripravljeno, tudi prostor je odmerjen: le denarna podpora manjka. — Naše edino upanje je še živina, pa tudi ta se bo skrčila, ker je krma čedalje dražja. Spomladi, ko je imla vsaka mačka dosti mleka, so naši mlekarji znižali ceno mleka na 70-65 st. za liter. Sedaj, ko nima-

mo mleka niti za polovico, nam še vedno plačujejo po isti ceni, samo par izjem po 80 st. V Trstu pa prodajajo mleko po 1.40 do 1.50. Zivinarejci, morajo strašno delati, dosti izdajati, velik riziko nositi, potem pa mleko skoro zastoj dajati.

OSEK-VITOVLJE.

V nedeljo dne 28. julija smo imeli slavnost. Blagoslovili so nam naš nadpastir devet zvonov: za Osek, Sv. Lucijo, Sv. Peter in za Marijo na Vitovljah. Na Vitovljah je naša starodavna božja pot, kjer so med vojno odvzeli 2 zvona in samo enega pustili. Precej po vojni nam je edini zvon, ki je ostal v naši dolini, zvonil. Mnogo ljudi prihaja sem ob vsakem času, posebno pa o binkoštih, o velikem in pa o malem Šmarnu, prosit Marijo pomoči. To naše svetišče opravlja naša dušna pastirja. Moja želja pa bi bila, da bi se ljudstvo vedno, posebno pa v teh žalostnih in skrbi polnih časih z mnogo večjo ljubeznijo spomnilo Device in jo počastilo z romanji.

Krompirja bo letos komaj četrtno od onega, ki smo ga pričakovali. Koruza je deloma uničena. O fižolu se sploh niti ne govori, ker ne bomo niti semena pridelali. Trta je obetala lepo obroditev, ali sedanja suša je že ponekod polovico uničila. Vse te misli pa stiska ljudstvo v eno samo, kruto neizogibljivo misel: Kaj bo z nami pozimi?

ŠEMPAS.

Z veliko skrbjo gledamo v bodočnost vprašujoč se, kaj bo z nami, ko nas tako grozovito muči velika suša. Vse nam pobira, vse uničuje. Naši očetje ne pomnijo take letine kot se nam obeta letos. Ako bi ne imeli vodovoda bi brezdvomno že ostali brez vode, kar bi povzročalo hude skrbi celi soseski.

Žita smo pa vendarle nekaj pridelali. Samo škoda, da se pri nas premalo žito goji; saj bi letos, ko ni drugega, vsaj obilo žita imeli.

SPODNJA IDRJA.

Umril je v Spodnji Kanomlji pri Idriji 24. julija Franc Čadež, po domače Kladničar, v 73. letu starosti. Bil je vsej okolici vzor vernega moža, prvovrstnega gospodarja poštenega Slovenca, ki je tudi skupnemu življenju v občini in državi posvečal vso svojo skrb, kakor malokdo, 46 let je bil občinski mož, bil je steber našemu združenstvu od začetka.

Kratko: bil je zvest Bogu, kar mu je plačal s srečno smrtjo. Bil je dobitnik svojih okolici. Ta mu je svojo hvaležnost pokazala z obilno vdeležbo pri pogrebu. S te in one strani so se zbrali k njegovim poslednji poti in to je bilo musenje muozičice: bil je mož, kot jih naš čas več ne rodi mnogo.

Naj v miru počiva!

Strahovita suša na Krasu.

(Potrebna vladna pomoč)

Tri leta ima Kras sušo in sicer je vsako leto hujše. Stanje 26. julija je takole: pšenico smo poželi po par tednov prej, ker je prisiljeno dozorela. Pridelek je bil slab in pičel. Sadje je bilo na srednjem in gornjem Krasu po navadi lep vir dohodkov. Letošnji sadni pridelek je bil ničev: črešenj je bilo zelo malo, hrušk ne bo skoro nič. Fižol je popolnoma končan, ako izvzamemo nekaj izjem. Kmečke družine ga bodo brez izjeme sredi avgusta po trgovinah kupovale. Krompirja bomo imeli eno desetino običajnega pridelka. Koruzo smo začeli kar žeti, da si napravimo nekaj za živino. Edini pridelek, ki še kaže, čeravno ga utegne suša še pokončati, je trta. Pa kaj bo teran za splošnost! Kras šteje nad 30.000 stanovalcev in pridelava okrog 30.000 hl terana, torej po en hektar na osebo. To ni nič, kajti v vsaki vasi je samo po nekaj družin, ki jim teran res pomaga, ker ga pridelajo po 10 do 30 hl, toda večina družin ne pridelava terana niti za davke.

Slaba nam prede: lanski pridelek smo použili že koncem marca in vse kraške družine se od velike noči služijo pri trgovcih. Vse gre na upanje, ker smo upali na letošnjo letino. Trgovci imajo pri ljudeh po 20, 30, 50, 100 in celo po par sto tisoč lir razdanega blaga, ki so ga dajali na upanje na račun letine 1928. Te pa ni. Suša je uničila vso pičo za prašiče. Ljudje bodo trumoma šli v Sežano in prodajali živino in prašiče, cena bo padla, in kmet bo le malo izkupil. Ako izkupiček zapravi v trgovini, s čim bo k letu živino kupil in prašiče?

V teh razmerah kmet obupuje. Kakor se je pred sto leti obrnil Valentin Stanič

v imenu ljudstva na cesarja, in je bil uslišan, tako trkamo tudi mi na vrata naše vlade in posebno g. prefekta. Naše oči so uprte v Rim, od koder edino moremo pričakovati izdatne pomoči. Znižanje davkov? Državni davki so minimalni in je znižanje brez pomena. Znižanje občinskih davkov? So povečini taki, ki se znižati ne dajo. Pa tudi ko bi se vsi odpisali, bi ne bilo spričo položaja nič pomagano. Kaj pomaga, ako bi bila družina oproščena plačevanja 20 do 200 lir davka v letu 1929., ko pa ne bo doma nič hrane od oktobra naprej do prihodnje letine? Samo dvojna je pomoč: ali z brezplačnim razdeljevanjem živeža ali pa s preskrbitvijo dela, ker je bolj moralno, da si človek živež z delom zasluži.

Mi smo brez pretiranja opisali položaj in le želimo, da bi kompetentna oblastva premotrila stanje ubogih Kraševcev in storila, kar le morejo, da se beda omili.

Kako se vozijo milijonarji.

Pravzaprav ne milijonarji, ampak milijardarji, to so bogatini, ki imajo vsaj tisoč milijonov promozenja. Te imamo v mislih.

V starih časih je bilo potovanje za bogate ljudi zelo neugodno. Ceste so bile redke in slabe. Edino prevozno sredstvo je bil poštni voz, v katerem se je vozil bogatin in revež. Po poti hotelov ni bilo, bile so le revne gostilne. Tako je moral potovati bogati in ubogi ob istih neugodnostih.

Dandanes je drugače. Milijardar, ki hoče lepo in udobno potovati, ne gre niti v avtu, ker je pri tem omejen le na en prostor, kjer se ne more gibati, kakor bi hotel. Milijardarji imajo danes svoje lastne vlake. Amerikanske železnice so naredile posebne zasebne vlake za milijardarje: velikanska lokomotiva in tri do 15 dolgih vagonov, v katerih se vozi le naročnik sam ali s svojimi prijatelji. Le-oglejmo si vlak, kakršnega si je dal narediti njujorški bogatin Filips. Vlak ima 9 vagonov. V prvem je jedilna soba z vso najmodernejšo opravo. Drugi vagon je njegova kuhinja, ki jo oskrbujejo trije kuharji. Tretji vagon je shramba za jedila in klet. Četrty vagon, peti, šesti in sedmi so spalnice zanj in njegove goste, osmi vagon je igralnica, deveti pa je za kuharje in sobarice.

V vlaku najdeš klavir, pianino, več gosli in drugih godal, igralnica za biljard in druge igre, veliko knjižnico, čitalnico, provovrsten radio, da med potjo lahko poslušajo koncerte in veselice, ki jih dajejo po mestih. Kajpada ima po vsem vlaku napeljan telefon, da lahko govori od prvega do zadnjega vagona.

Piccolo in kraška suša.

Preden smo dali list v stroj, smo dobili Piccolo, ki piše o kraški suši. Piccolo pravi, da je šel zastopnik kmetijskega potovalnega urada po Tržaški, da bi se prepričal o škodi, ki jo je naredila suša. Ako je Piccolovo poročilo praviti točno, je poročevalec dr. Guido Coceanig izjavil tudi tole: «Pridelek in torej tudi dohodek se je zmanjšal pod polovico». Potem takem bodo Kraševci letos pridelali nekaj manj kot polovico srednje letine. Za božjo voljo, ali je imel poročevalec črna očala na očeh, da je naredil tako ugotovitev? Saj je trave bilo manj ko polovico letine, pšenice pravtako. Fižola ni niti za eno petdestino, mogoča le eno stotino, krompirja bo za eno desetino, trave prav nič, turščice ne bo niti semena, saj so na spodnjem Krasu vso koruzo poželi.

Pravtako je trditev, da bi dober dež spravil otavo na noge, te naravnost otročja. Tudi če bi dan in noč lilo, je otava za letos nemogoča.

Te vrstice naj bodo v popravek Piccolovega članka, ki bi utegnil pri oblastvih ustvati krivo mnenje glede letine na Krasu.

Veseli pa nas, da misli kmetijska potovalna šola narediti statistiko in da bo potem poslala poročilo kr. prefekturi.

Slovenec na čelu

jugoslovanske vlade.

General Hadžić se je skoro tri tedne trudil, da bi sestavil vlado iz samih državnih uradnikov, inženirjev in profesorjev, ki se ne vtikajo v politiko. Taka vlada naj bi pomirila Hrvate, ki se radi umora dveh njihovih poslancev ne morejo še potolažiti. Hrvati so zahtevali od generala, da razpusti parlament in razpiše volitve. General jim ni mogel ustreči. Radi tega je kralj poklical k sebi Slovenca dr. Korošca in mu naročil, naj poskusi on srečo. Dr. Korošec je v dveh dneh sestavil vlado, v kateri so zastopani: Slovenske ljudska stranka, hrvaška ljudska stranka, radikali, demokraci in muslimani. Dr. Korošec je ministrski predsednik in notranji minister. Polovica ministrov je iz krajev, ki so bili nekdanj pod Avstrijo. Ko je Radič zvedel, da je Dr. Korošec postal ministrski predsednik, je obolel. Prvič v zgodovini se je zgodilo, da je prišlo državno krmilo v slovenske roke.

Letalci so se vrnili.

V torek opolnoči so se vrnili letalci Nobile, Viglieri, Zappi, Cecioni in Troiani. Nad 50.000 ljudi jih je pričakovalo na rimskem kolodvoru in po vseh postajah od meje do Rima je ljudstvo burno pozdravljalo raziskovalce severnega tečaja. Medtem ko je domovina tako veličastno sprejela svoje velike sinove, pa inozemsko časopisje, zlasti nemško, francosko in švedsko nadaljuje organizirano gonjo proti letalcem, samo zato ker so zastopniki fašistovske Italije. Letalcemo Zappiju in Marianu očitajo vsemogoče zločine glede Malgrena. Zappi pa je na poti v domovino obiskal Malgreenovo mater in jo potolažil. Tudi general Nobile je v razgovoru z nekim dunajskim časnikarjem odločno zavrnil taka podtikanja.

Sovjetska mladina.

Petrograjski zdravstveno-prosvetni svet je v enem izmed delavskih okrožij zbral podatke o tem, za kaj porablja delavska mladina svoj zaslužek. O uspehih poroča «Krasnaja Gazetta», ki pravi, da je splošni znak to, da med mladimi ljudmi ni nikogar, ki bi varčeval. Noben delavski omladinec nima kakih prihrankov, pač pa imajo mnogi velike dolgove, ki naraščajo tembolj, čimbolj se dvigajo njihove plače.

Skoraj vsi vprašani delavci so izjavili, da jim mesečni zaslužek ne zadostuje ne za hrano ne za obleko. Mladina izpreminja velik del svojega zaslužka v dim. Zapuši mesečno po 8 rubljev, a nekateri celo 15 rubljev, to je celo četrtno od mesečnega zaslužka. Za alkohol gre mesečno povprečno po 4—5 rubljev; posamezniki pa zapijo monogo več.

S perilom je delavska mladina jako slabo preskrbljena. Fant, ki bi imel pet parov belega perila, je zelo redek; zato pa je tem več takih, ki imajo samo po dva para belega perila. Zelo malo se naroča ta mladina tudi na liste in časopise.

Delavska dekleta so na prvi pogled nekoliko bolj varčna nego fantje. Nekatere zaslužijo mesečno tudi do 60 rubljev in vlagajo v hranilnico do 17 rubljev mesečno. Povprečna višina dolga znaša pri delavkah dvakrat manj nego pri delavcih; delavke so tudi jako vestne pri plačevanju dolgov. Vendar so tudi dekleta na svoj način zapravljiva, ker trošijo svoj denar za lepoto, svilene nogavice in sladkarije. Lepotila in manikira stanejo petrograjsko delavko mesečno 20 kopejk do 5 rubljev in kakor se dviga njena plača, tako se dvigajo ti njeni izdatki.

Za perilo se tudi delavke ne brigajo veliko. Delavka, ki zasluži mesečno 130 rubljev, je imela samo tri pare belega perila. Vse delavke trošijo zelo mnogo za slaščice. Neka delavka, ki zasluži mesečno 90 rubljev, izdaja za slaščice mesečno 10 rubljev, za vso ostalo hrano pa 20 rubljev.

Deseti brat v Kačjivasi.

Stric! Kaj ste se res pustili izstreliti potom magnetne rakete na luno, me je vprašal mladi Urban na «šagri» v Dolu? Ded res, sem rekel, ker pa ni bilo tam gori nič tobaka, nič zraka, sem moral skočiti nazaj in sreča je bila, da sem čofnil ravno pred čedno gostilno na «Mandergah» med Belskim in Postojno. Mladi Urban se je zasmejal, figo pokazal in naprej svojo šaro prodajal. V gostilni so ravno pod ribali, pa ne s krtačo, pač pa napol nage napudranke v lakastih čizemčkih, poparene s šoceljini, kateri nosijo koketno srajce «alla manigolda». Prosili so dež, ki ga žejna zemlja tako nujno potrebuje. O tej čudni gostilni bom prihodnjič kaj več povedal. Mahal sem jo dalje, čez «Rauberkomando», Počivavnik, mimo ta Malega laza v Kačjo vas. Spotoma sem videl, kako hirajo pod pritiskom grozne šibe — suše — mladi nasadi lesne družbe «Scabsa» ter opazil žalostne kresove, ki uničujejo lepe gozdove in pripravljajo prostor mrzli burji. Predno sem stopil v Kačjivas, sem se oborožil z veliko gorjačo proti morebitnim napadom, pa ni bilo sile. Lepa vasica leži tik ob novi državni miji, vaščani so dobri in jako potrežljivi. Suša pritiska tudi tukaj kakor drugod. Trava na gori se upira in odpoveduje koscu pokorščino, poljsko sadje vene, drevje pa kaže jesensko lice, pa v kljub tem žalostnim pojavom se v neki zakotni vasi že celi teden nori in pleše. Razuzdane kratkokrilke se mi zdijo enake onim plešalkam, ki so ob vesoljnem potopu norele in plesale okrog barke, nazadnje pa v obupu kričale na pomoč: «Teta Noetova, odprite, poginjamo!» Nedelja je Gospodov dan, pa ga skrunijo in delajo več greha kakor vse dni v tednu. Opravljajo se različna dela, vozovi drdrajo in vse to delo je spremljano s prostaško kletvino na jeziku, da se človeku kar studi. Divjaški klafači se niso v desetih letih niti toliko jezika naučili, da bi si znali dostojno kruha kupiti, bogokletstvo jim pa teče tako gladko, kakor da bi napravili izpit z odliko na visoki šoli. Kaj pomagajo lepi zobje, lepa obleka, če pa umazane ustnice vse uničijo! Pa še nekaj grdega sem v «Ridah» opazil. Šolobvezni otroci, stikajo pridno za ptičjimi gnezdi, pobirajo jajčka in morijo mladiče. In še nekaj sem videl, pa o tem drugič!

Deseti brat na Varejah.

Na Varejah v Brkinih častijo svetega Petra. Dne 26. junija, ko sem bil v Divači na sejmu, sem videl skoro vse Varejce.

Varejci in Varejke, vse je strašno kupovalo. Pa sem prašal: «Kako to, da so cele Vareje na semnju?» Pa mi odgovorijo: «Mari si tujec v Jeruzalemu, ali ne veš da bo na 29. junija v Varejah velik ples?»

Zato nisem maral zamuditi te lepe prilike in sem jo udaril čez Naklo. Pri Ivancu sem spil četrt dobrega. Tam me sreča neki znanec, ki mi reče: «Tudi ti greš na Vareje ljudi opravljat? Le vari se, da jih ne nabereš; ne veš, kako so objestni. Mislijo, da jim ni nikdo gliha. Te dni jih je bilo tod vse polno. Potrebovali so denar za ples. Eni so dobili denar tako na posodo, drugi na seno in tako naprej.»

Meni pa se je mudilo in sem jo naprej zakrevsal.

Ko pridem do Varej, sem mislil, gotovo bo vse živo, pa ni bilo tako. Na nekem vstu zagledam pod dvema hrastoma par položenih desk. Varejci pa so bili eni žalostni, drugi jezni, samo vselega sbrava nisem videl.

Pa prašam vaščana: «Boter, kaj ne bo nič?» Tako me je pogledal pa zaklel, da sem kar odskočil: «Ta naš podeštati nam plesa noče dati, pa mu bomo že pokazali, da bo sfrčal. Rekel je, naj rajši skrbimo, kako bomo travo kosili, s čim bomo polente kupili in moke.»

Ubogi Varejci, usmiljenja so vredni. Vse so naredili, da bi ples imeli, pa jim podeštati odreče! In kako so plesa po-

trebni. Ne vedo, kam bi z denarjem. Le čujte, kako so se pripravili. Staro in mlado, vse je bilo v Divači. Botra je rekla: «250 lir sem špendala za Tonco». Drugo je kupila Francki dve kikli, eno za ta prvega, drugo za popoldne. Fantje pa so zapravili samo 500 lir. Vse polno žlahte so povabili; karkoli diši po Varejih, vse prišlo.

Da bi žalost pregnali, so popoldne najeli harmoniko, in plesalo je staro in mlado, možje, žene, fantje, dekleta in otroci.

No, zdej po v Varejah spet vse po starem, ljudje bodo spet «fašine» vozili in jih škedenjskim fakinom prodajali. (Pride še).

ZANIMIVOSTI.

Delavec in knez.

V Londonu se mudi maharadža (indijski knez) iz Gvaliorja. Zadnjič je izrazil željo, da bi si sam, brez vsakega spremstva ogledal mesto. Obkel si je preprosto evropsko obleko in šel na cesto. Tu je sedel na avtoomnibus, zlezal na krov in si popolnoma nenadlegovan ogledoval poulično vrvenje. Bil je sam s seboj zadovoljen. Naenkrat pa ga je neprijetno spreletelo. Pred njim je stal sprevednik in zahteval vozno, a maharadža je zastoj stikal po žepih — denar je bil pozabil doma. Obrazi okoli sedečih so se raztegnili v posmeh, maharadža je v zadregi priznal, da nima s čim plačati. V tem trenutku je pristopil mož v delavski obleki, kupil vozni listek in ga pomolil maharadži. Le-ta je listek hvaležno sprejel, nato pa prosil svojega rešitelja iz zadrege, naj mu pove svoj naslov. Delavec je pa zamahnil z roko: «Pustite, to je malenkost». Toda maharadža ni popustil in rekel: «Ne, ne; povedati mi morate svoj naslov. Jaz sem vladajoči knez iz Gvaliorja». Delavec je skromno oblečenega moža debelo pogledal, nato pa se poklonil in šegavo dejal: «Jaz sem pa pokojni belgijski kralj...» Posmehljivo se je dotaknil čepice in izstapil. Maharadža se je prepričal, da le obleka in denar delata ljudi. Delavec je pa vendarle viteško ravnal.

Vse iznajdejo.

Nedavno je neka tovarna vrgla na evropski trg žepni dežnik. Gre namreč za majhen mehanizem, ki ga lahko vtaknemo v žep. V par minutah imamo nastavljen dežnik. — Druga duhovita iznajdba je palica, ki iz njenih sestavnih delov napravimo malo mizico. To je navadna, ne predebela palica, ki se da prav lepo nositi na sprehodu.

Tajništvo in naša pošta.

D. A. Padež. Posamezna oseba težko dobi potni list v romarske namene; navadno se izdajajo le večjim romarskim skupinam. — Če hočete najti delo, se morate napraviti na trdo pot od hiše do hiše, od podjetja do podjetja. V mestu ne boste dobili zaslužka, ker je veliko delavcev brez posla.

Rebula Alojzij, Volčji grad 19. Zastopstvo zavarovalnice «Allianz» za Italijo je prevzela zavarovalnica «Fenice» v ul. Carducci. «Fenice» pravi, da je treba pisati na Dunaj po polico. Ob priliki zglasite se pri nas.

Mermolja Franc, Dobravlje. Za Matvža Možino zahteva «Fenice» zavarovalno polico, da lahko ugotovi, za kakšne zavarovanje gre. Če je zavarovanje v zvezi z vojnim posojilom, bo stranka prejela, kolikor kotira avstrijsko vojno posojilo... — Glede druge stranke prihodnjič.

Markuža Angel, Škofi 7. V «Malem listu» od 9. marca na 28. smo vam odgovorili: Vaša prošnja bo šla na naše posredovanje v pregled pod št. 20546 V req. Reg. C. — Dokumenti so vam na razpolago.

MALI OGLASI

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje Po ugodnih cenah. Tvrška Gastone Dolinar, Trst - Via Ugo Polonio 5.

Po čem je lira?

Dne 1. avgusta si dal ali dobil:

Za 100 dinarjev	33.70 L
» 100 franc. frankov	74.80 »
» 100 švicarskih fr.	368.15 »
» 100 nemških mark	456.40 »
» 100 avstr. šilingov	270.— »
» 1 dolar	19.12 »
» 1 funt	92.83 »

Tipografija FRATELLI MOSETTIG - Trieste.

Velika zaloga mrtvaških predmetov.

Kompletne pogrebne opreme:

I. razreda od 800 lir naprej	
II. " " 200 " "	
III. " " 100 " "	
pogrebi otrok od 25 lir naprej.	

I. SAKSIDA - DORNBERG 3.

Knjigarna in papirnica

ŠTOKA

- d. z. o. z. -

Trst, via Milano 37, Tel. 74-74
Trst, via Mercadante št. 1.

se priporoča sl. občinstvu v mestu in na deželi, župnim, občinskim in šolskim uradom pisarnam, obrtnikom, trgovcem in zasebnikom.

Lastna knjigovoznica

Založba Vedeža, Kleinmayerjeve italijanske slovnice, slovensko-italijanskega in italijansko-slovenskega slovarja. Ima v zalogi vse najnovejše slovenske knjige.

Dr. SARDOČ

ZOBOZDRAVNIK

TRST

VIA S. LAZZARO 23, II.

ZDRAVNIK

Dr. FRAN GRUDEN

ordinira v TRSTU

Via S. Lazzaro 23 II n.

(zraven kavarne Roma)

od 10 in pol predp. do 13

V NABREŽINI ord. samo popoldne od 14 do 18 (na lastnem domu.)

Jakob Bevc

urarna in zlatarna

TRST, Campo S. Giacomo št. 5

Najlepša prilika za nakup birmanskih daril!

Slovenske knjige!

Največja zaloga slovenskih knjig! Vse najnovejše slovenske knjige so takoj v naši zalogi. — Imamo tudi bogato izbiro italijanskih in nemških knjig. — Posebej priporočamo slovenske molitvenike, ki so izšli v 40. vezavah.

Ima na prodaj

Katoliška knjigarna v Gorici,

Via Carducci 2.

Za birmo,

ne pozabite na staro trgovino zlatnine

ALOJZ POVH

PIAZZA GARIBALDI 2
prvo nadstropje.

Največja delavnica v Trstu.
Pazite na naslov!

Najboljše čevlje ima v Trstu v zalogi

Matija Pahor

Trst - Via Arcata 19 - Trst

::: LASTNA IZDELOVALNICA :::

Čevlji delani samo na roko.

Tvrška znana po vseh podeželskih sejmih.

Za botre in birmance bogata izbira vsake vrste čevljev okusno izdelanih in dober kup.

Čevljarnica FORCESSIN

odlikovana v Parizu in Genovi 1924.
z veliko premijo, diplomo in zlato svetinjo

Trst - via Caprin 5 pri Sv. Jakobu - Trst

Starši! Botri!

Birma bo.

Treba je preudariti, kje si boste omislili novo obutev zase in za otroke. Najbolj boste zadovoljni če poskusite

— pri —

::: FORCESSINU :::

